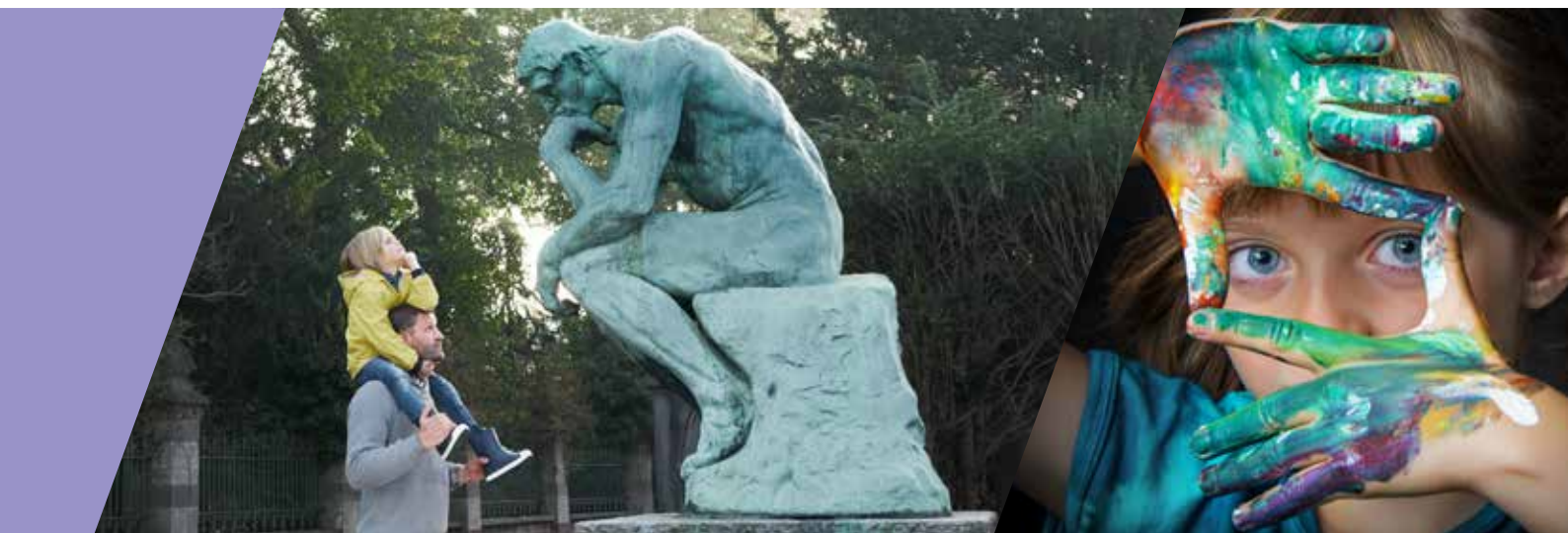

**„DZIEDZICTWO
KULTUROWE EUROPY”**
NIEZBĘDNIK DLA NAUCZYCIELI
(UCZNIOWIE W WIEKU 10–15 LAT)

2018
**EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO**
#EuropeForCulture

Komisja
Europejska

DZIEDZICTWO. TU PRZESZŁOŚĆ SPOTYKA SIĘ Z PRZYSZŁOŚCIĄ

Spis treści

Przewodnik po niezbędniku dla nauczycieli przygotowanym w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018	3
LEKCJA 1: Detektywi dziedzictwa kulturowego	9
DLA NAUCZYCIELI: Uwagi do gry „Detektywi dziedzictwa kulturowego”	11
DETEKTYWI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – arkusz zadań	12
LEKCJA 2: Europa – Zjednoczeni w różnorodności	14
ARKUSZ PRACY DLA KURATORÓW WYSTAWY	16
LEKCJA 2: Propozycje projektów	18
Oto my	19
Artyści pop-art	19
Kapsuły czasu	20
Zainspirowani tradycją	20
Zaadoptuj pomnik	21
Uroczystości	21
Europejskie szlaki kulturowe	22
Wspólne dziedzictwo	22
DiscoverEU: Twoja europejska lista życzeń	23
Dziedzictwo przemysłowe	23
Zatańczmy!	24
Rowerem na szlaku dziedzictwa	24
Z dala od utartych szlaków	25
Miasta bliźniacze	25
Młodzi ludzie a dziedzictwo	26
Znak Dziedzictwa Europejskiego	26

UE: Unia Europejska

Urząd Publikacji

© Unia Europejska, 2018

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Przewodnik po niezbędniku dla nauczycieli przygotowanym w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018

ZAPRASZAMY

Niniejszy niezbędnik, źródło edukacyjnej wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego, opracowane z myślą o uczniach w wieku 10–15 lat, ma za zadanie pomóc znaleźć odpowiedzi na następujące pytania:

- > Jak możemy zbudować wspólną przyszłość, w uznaniu wyjątkowego charakteru oraz różnorodności dziedzictwa kulturowego w Europie?
- > W jaki sposób możemy pomóc młodym ludziom czerpać przyjemność, poznawać i doświadczać bogatego, wspólnego dziedzictwa kulturowego w Unii Europejskiej?

DZIEDZICTWO KULTUROWE W EUROPIE – KONTEKST

Unia Europejska powstała z potrzeby osiągnięcia pokoju, dobrobytu gospodarczego oraz pragnienia życia we wspólnocie. Opiera się na wspólnych celach i ideałach, z pełnym poszanowaniem różnorodności kulturowej i językowej. Celem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 jest uczczenie bogatego i zróżnicowanego dziedzictwa Europy, zarówno na poziomie całej Unii Europejskiej, jej krajów członkowskich, regionów oraz na szczeblu lokalnym. Ten niezbędnik ma wspierać nauczycieli w zapoznawaniu uczniów – w klasie i poza nią – z ich dziedzictwem kulturowym oraz w zwiększaniu wśród dzieci świadomości potrzeby jego ochrony.

Dziedzictwo kulturowe wpływa na nasze codzienne życie. Otacza nas w miastach, dostrzegamy je w naturalnych krajobrazach i na stanowiskach archeologicznych. Dziedzictwo to literatura, sztuka i zabytki, rzemiosło, którego uczymy się od przodków, historie opowiadane naszym dzieciom, ulubione potrawy i filmy, które oglądamy i w których odnajdujemy samych siebie.

Różne przejawy dziedzictwa kulturowego mają wartość społeczną, zarówno te stworzone przez człowieka jak i te, którym człowiek sam nadał znaczenie. Dla społeczeństwa wspólne dziedzictwo może mieć wartość kulturową, artystyczną, historyczną, archeologiczną lub antropologiczną.

Jednak nie wszystko, co stare, określa się mianem dziedzictwa kulturowego. Za dziedzictwo uznajemy tylko te efekty działalności człowieka, które są świadomie chronione, konserwowane lub ożywiane i nie są pozostawione naturalnemu rozpadowi, zapomnieniu ani zniszczeniu.

Na dziedzictwo kulturowe, w wielu jego przejawach, składają się:

- > Budynki, pomniki, artefakty, archiwa, stroje, dzieła sztuki, książki, maszyny, zabytkowe miasta, stanowiska archeologiczne itp. – **jest to dziedzictwo materialne.**
- > Tradycje, praktyki, formy wyrazu, wiedza, umiejętności oraz cenione przez ludzi wydarzenia i przestrzenie kulturowe, np. festiwale. Ponadto są to języki i przekazy ustne, sztuki teatralne, tradycyjne rzemiosło itp. – **jest to dziedzictwo niematerialne.**
- > Krajobrazy i obszary geograficzne, gdzie przyroda nosi ślady ludzkich praktyk kulturowych i tradycji, np. ogrody.
- > Zasoby utworzone w formie cyfrowej (np. sztuka cyfrowa i animacja) lub które poddano obróbce cyfrowej w celu ich zachowania (w tym teksty, obrazy, filmy i nagrania audio) – **jest to dziedzictwo cyfrowe.**

Dziedzictwo kulturowe może zachęcić młodych ludzi do nauki oraz do angażowania się w różne przedsięwzięcia. Może ono również pomóc w pogłębieniu dialogu między różnymi kulturami i pokoleniami, wzmocnić poczucie wspólnego zrozumienia różnic i podobieństw, a także zachęcać do poszanowania różnorodności kulturowej.

Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze **Europy jest niezwykle cenne**. Jest to nasze wspólne bogactwo, które nas ukształtowało. Następne pokolenia to jego przyszli opiekunowie, którzy zapewnią jego stałą ochronę. Pomagając uczniom poznawać i pielęgnować dziedzictwo kulturowe, odkrywamy przed nimi jego różnorodność i rozpoczynamy międzykulturowy dialog na temat tego, co nas łączy.

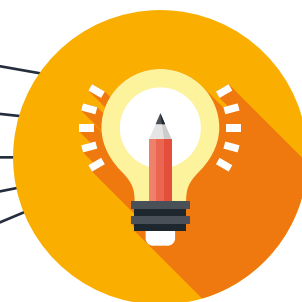
STRUKTURA

Niezbędnik dla nauczycieli wyposaża ich w odpowiednio opracowane materiały edukacyjne i podsuwa tematy projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego, które mogą zostać zrealizowane w klasie. Celem jest zapoznanie młodych ludzi z europejskim dziedzictwem kulturowym i zachęta do angażowania się w sprawy związane z dziedzictwem. Chodzi również o wzmocnienie poczucia przynależności do wspólnej europejskiej rodziny.

Niezbędnik jest skierowany do nauczycieli wszystkich przedmiotów oraz uczniów w wieku 10–15 lat. To materiał pomocniczy do wykorzystania w trakcie lekcji, dyskusji i prac projektowych poświęconych dziedzictwu kulturowemu.

Niezbędnik zawiera:

- > **Przewodnik po niezbędniku dla nauczycieli**
- > **Grę internetową**
- > **Plan lekcji 1: Detektywi dziedzictwa kulturowego**
- > **Plan lekcji 2: Europa – zjednoczeni w różnorodności**
- > **Propozycje projektów**

PLANY LEKCJI

Temat	Tytuł	Zasoby	Materiały
Co to jest dziedzictwo kulturowe?	Lekcja 1 Detektywi kulturowi	Gra internetowa Arkusz odpowiedzi do gry Detektywi kulturowi	• Komputery z dostępem do Internetu dla uczniów pracujących w parach • Tablica • Rzutnik cyfrowy
Poszanowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz docenienie jego wartości i różnorodności	Lekcja 2 Europa – zjednoczeni w różnorodności	Przewodnik dla kuratorów wystawy Lista projektów	• Komputery • Kartki i długopisy • Propozycje projektów

Niezbędnik zawiera 2 plany lekcji:

- > Podstawą pierwszego planu lekcji jest gra internetowa poświęcona dziedzictwu kulturowemu, dzięki której nauczyciele mogą przedstawić temat w zabawny i zachęcający do nauki sposób. Gra pomoże uczniom zapoznać się z dziedzictwem kulturowym i zrozumieć jego różne formy. **Głównym celem tego planu lekcji jest przybliżenie uczniom pojęcia wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego i promowanie poczucia przynależności do Europy.**
- > Plan drugiej lekcji zachęca uczniów do odkrywania europejskiego wymiaru dziedzictwa kulturowego, które jest im bliskie. Uczniowie zastanowią się, w jaki sposób mogą chronić swoje lokalne dziedzictwo i uczestniczyć w jednym lub kilku projektach, które dadzą im możliwość poznawania dziedzictwa kulturowego z bliska. **Głównym celem tego planu lekcji jest zwrócenie uwagi uczniów na znaczenie poszanowania i ochrony naszego dziedzictwa kulturowego.**

LEKCJA 1: DETEKTYWI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – GRA INTERNETOWA

Plan pierwszej lekcji zawiera grę internetową z dwoma poziomami trudności przeznaczoną dla uczniów w wieku 10–12 lat oraz 13–15 lat. Nauczyciele mogą wykorzystać grę internetową zatytułowaną „Detektywi dziedzictwa kulturowego” na początku pierwszej lekcji poświęconej dziedzictwu kulturowemu. Rozgrywanie jej w parach lub grupach, pod czujnym okiem nauczyciela, zachęci do aktywnego uczenia się i zapewni uczniom dobrą zabawę podczas zdobywania wiedzy.

Dzięki grze internetowej uczniowie zapoznają się z tematem dziedzictwa kulturowego i jego czterema formami (materialną, niematerialną, naturalną i cyfrową). Posłuży ona także jako wstęp do dyskusji na temat znaczenia dziedzictwa kulturowego.

Cele gry internetowej:

- > przyciągnąć uwagę uczniów i zachęcić ich do zdobycia szerszej wiedzy na temat zróżnicowanego dziedzictwa Europy
- > poszerzyć wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego poprzez ukazanie, że jest to coś więcej niż tylko muzea i stare budynki
- > zapoznać uczniów z czterema formami dziedzictwa kulturowego
- > rozpocząć dyskusję na temat tego, co stanowi dziedzictwo kulturowe
- > zachęcać uczniów do interakcji z dziedzictwem kulturowym
- > zwiększyć umiejętności badawcze uczniów
- > zachęcić do aktywnego uczenia się

W grze pojawia się interaktywna mapa Europy, na której uczniowie znajdują wirtualne przedmioty lub zdjęcia (np. Mur Berliński, Wieżę Eiffla). Podczas rozgrywki wyskakiwać będą okienka z pytaniami, a uczniowie odpowiedzą na nie klikając na konkretne kraje na mapie.

Gra ma dwa poziomy trudności:

- > 7 pytań przeznaczonych dla uczniów w wieku 10–12 lat.
- > 7 pytań przeznaczonych dla uczniów w wieku 13–15 lat.

Na każdym poziomie pojawiają się trzy pytania dotyczące wspólnego europejskiego dziedzictwa i cztery pytania przedstawiające różne formy dziedzictwa kulturowego (materialną, niematerialną, naturalną i cyfrową). Chodzi o to, aby uczniowie dokładnie zapoznali się z istotą dziedzictwa kulturowego, a nauczyciele sprawnie i zabawnie wprowadzili ich w temat lekcji. Więcej informacji znajduje się w zasadach gry.

LEKCJA 2: ZJEDNOCZENI W RÓŻNORODNOŚCI – PROPOZYCJE PROJEKTÓW

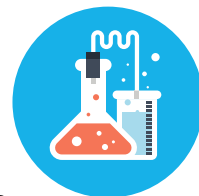
Niezbędnik do drugiej lekcji zawiera listę 15 propozycji projektów. Nauczyciele mogą wybrać jeden lub więcej z nich i zrealizować z uczniami w klasie lub poza nią.

Uczniowie mogą także wybrać jeden temat projektu, podzielić się na zespoły robocze skupione wokół różnych aspektów danego zagadnienia, a następnie zbadać je, opisać i przedstawić reszcie klasy. Uczniowie mogą sięgnąć po tematy oparte na ich osobistych zainteresowaniach lub doświadczeniach, a następnie zaprezentować je w kontekście lokalnego dziedzictwa kulturowego. Projekt powinien zachęcać uczniów do angażowania się w organizację wydarzeń promujących poczucie przynależności do **wspólnej społeczności europejskiej** lub do uczestniczenia w nich.

Projekty promują aktywne uczenie się i pracę grupową. Wspólne uczenie się w zespołach umożliwia dzielenie się przez uczniów swoim dziedzictwem kulturowym oraz zwiększa integrację i wzajemne zrozumienie. Projekty nie mają ograniczeń wiekowych, dzięki czemu nauczyciele mogą sami wybrać taki, który według nich będzie odpowiedni do wieku, zainteresowań i umiejętności ich uczniów. Zaleca się podejście interdyscyplinarne, w którym nauczyciele wykorzystują wiedzę z innych obszarów, np. sztuki, wychowania fizycznego czy technologii cyfrowych.

Każdy projekt zachęca do:

- > badań (połączenie dyskusji i wyszukiwania informacji np. w internecie)
- > prezentacji pracy (na forum klasy lub w formie cyfrowej – dla szerszej grupy odbiorców)
- > uczestnictwa uczniów w wydarzeniach związane z dziedzictwem kulturowym

Wiele projektów zachęca do wyjścia poza mury szkoły, do odwiedzenia znajdujących się w okolicy miejsc, które są związane z dziedzictwem kulturowym lub wyjątkowych siedlisk przyrodniczych objętych programem Natura 2000. Bezpośredni kontakt z dziedzictwem pomoże uczniom zrozumieć wagę ochrony i wspierania różnorodności biologicznej a także wszystkich form dziedzictwa kulturowego Europy. Angażując się w wydarzenia związane z dziedzictwem kulturowym, uczniowie mogą stawiać się bardziej samodzielnie, ucząc się jednocześnie współpracy w grupie. Uczestnicząc w działaniach związanych z dziedzictwem kulturowym, uczniowie mogą odkryć nowe związki ze swoim własnym dziedzictwem.

Wskazówka: Pomóż uczniom dzielić się swoją pracą z innymi!

Nauczyciele powinni zachęcać uczniów do dzielenia się wynikami prac projektowych z odbiorcami spoza klasy i – jeśli to możliwe – zachęcać do organizacji wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym. W ramach organizowanych w szkole wydarzeń, uczniowie mogą przedstawić rezultaty swoich badań i prac projektowych zaproszonym do udziału władzom lokalnym oraz ludziom związanym z tematyką lokalnego dziedzictwa kulturowego. Współpracując z lokalnymi społecznościami zajmującymi się dziedzictwem kulturowym i biorąc udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa Kulturowego, uczniowie zdobywają doświadczenie, które w przyszłości może zaowocować ochotą do dalszego uczestnictwa w projektach związanych z dziedzictwem kulturowym, np. jako wolontariusze.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE UDOSTĘPNIANIA I PUBLIKOWANIA W INTERNECIE PRAC PROJEKTOWYCH UCZNIÓW

Zwiększenie umiejętności cyfrowych uczniów podczas nauki o dziedzictwie kulturowym wymaga od nauczycieli zachęcania ich do udostępniania swoich prac projektowych w Internecie. Oto kilka pomocnych wskazówek:

- > Zachęć każdy zespół projektowy do zapisywania w „Folderze praw autorskich” zdjęć, filmów i muzyki, które członkowie zespołu chcą wykorzystać. Wszystkie materiały muszą zostać zapisane wraz ze szczegółami dotyczącymi praw autorskich. Zespół powinien następnie zdecydować, w jaki sposób będzie potwierdzał prawa autorskie i jak oznaczał wykorzystane materiały. Jeden z członków zespołu powinien zostać mianowany „Menedżerem ds. praw autorskich” i sprawdzać dane dotyczące przypisania, stanu praw autorskich i w razie potrzeby składać wnioski o „pozwolenie na wykorzystanie do celów edukacyjnych”. Pozwolenia należy przechowywać w „Folderze praw autorskich”.
- > Zapoznaj uczniów ze źródłami cyfrowymi Creative Commons i wyjaśnij, jak należy podawać te źródła. Sprawdź przydatne strony:
 - **Europeana** – <https://www.europeana.eu/portal/pl> – to kolekcja ponad 51 milionów dzieł sztuki, przedmiotów, książek, filmów i dźwięków z ponad 3,5 tysiąca muzeów, galerii, bibliotek i archiwów w całej Europie. Większość obiektów jest dostępna za darmo, ale wszystkie muszą zostać opisane prawidłowo z podaniem odpowiedniego źródła.
 - **Creative Commons** – <https://creativecommons.org> – darmowa, łatwa w użyciu licencja praw autorskich ułatwiająca publiczne udostępnianie i wykorzystywanie owoców twórczej pracy. Uczniom można pokazać, jak szukać multimediów z licencją Creative Commons do ich prac projektowych i w jaki sposób sprawdzić stan praw autorskich na stronie <https://search.creativecommons.org>
- > Rozważ poproszenie każdego zespołu projektowego o wybranie i zastosowanie którejś z licencji Creative Commons wobec ich własnych projektów przed opublikowaniem ich w Internecie. Będzie to świetny sposób na to, aby uczniowie zrozumieli, czym są prawa autorskie i jak odpowiednio docenić dzieła innych, które mogą się przydać zarówno w szkole, jak i w przypadku publikowania własnych prac w Internecie.
- > Poinformuj uczniów, którzy planują nagrywać na wideo nie tylko siebie nawzajem, ale także innych młodych ludzi w wieku poniżej 16 lat, że muszą w każdym przypadku poprosić o pisemną zgodę rodzica lub opiekuna owych osób. Uczniowie mogą wykorzystać szkolny formularz do wyrażania takiej zgody. Każda grupa projektowa powinna wyznaczyć Administratora Danych, który podjąłby się zarządzania bezpieczeństwem wszystkich zebranych danych osobowych, decydując wraz z zespołem, które z nich można podać w Internecie.
- > Uczniowie z każdej grupy projektowej powinni dokładnie wyjaśnić wszystkim dorosłym i dzieciom zgadzającym się na podanie danych osobowych oraz zarejestrowanie ich wizerunku lub głosu, w jaki sposób zostaną przedstawieni w Internecie i jak będą potraktowane ich dane.
- > Zajrzyj na unijny portal bezpieczeństwa internetowego *Better Internet for Kids* – www.betterinternetforkids.eu, gdzie znajdują się porady dla pracowników szkół oraz linki do stron lokalnych Centrów Programu Safer Internet.

JAK KORZYSTAĆ Z NIEZBĘDNIKA

Materiały z niezbędnika mogą być wykorzystywane zgodnie z potrzebami danej klasy. Zachęcamy nauczycieli do korzystania z naszego niezbędnika zgodnie z ich własnym programem nauczania oraz zainteresowaniami uczniów.

Na niezbędnik składają się zarówno aktywne działania edukacyjne, jak i materiały akcentujące komunikację międzyludzką i współpracę. Dzięki aktywnym działaniom edukacyjnym uczniowie zaangażują się w dyskusje i będą poznawać życie, kulturę oraz dziedzictwo swoich rówieśników z innych krajów członkowskich UE. Materiały dotyczące komunikacji międzyludzkiej i współpracy mają natomiast sprawić, aby uczniowie stali się bardziej zaangażowanymi i aktywnymi obywatelami UE, którzy rozumieją wagę jej dziedzictwa kulturowego oraz myślą o tym, jak zachować je dla przyszłych pokoleń.

PODSUMOWANIE

Nasze wspólne dziedzictwo odgrywa ogromną rolę w budowaniu przyszłości Europy. Dlatego, aby wzmocnić poczucie przynależności młodych ludzi do wspólnoty europejskiej, powinni oni nie tylko uczestniczyć w działaniach związanych z dziedzictwem kulturowym, ale także aktywnie je współtworzyć. Dzieląc się naszym dziedzictwem i celebrując je, stajemy się bardziej świadomi wspólnej historii i wspólnych wartości. Wszyscy jesteśmy opiekunami i naszego dziedzictwa. W niezbędniku dla nauczycieli znajdują się materiały i narzędzia umożliwiające uczniom zrozumienie, czym jest dziedzictwo kulturowe i dlaczego warto poświęcać mu uwagę i dbać o nie. Ponadto młodzi Europejczycy dowiedzą się, że owo dziedzictwo jest wspólne i że wszyscy są jego opiekunami.

PRZYDATNE LINKI I ŹRÓDŁA

Witryna Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego: W 2018 roku świętujemy nasze różnorodne dziedzictwo kulturowe w całej Europie – na szczeblu całej Unii Europejskiej, krajowym, regionalnym i lokalnym. Celem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego jest zachęcenie większej liczby osób do odkrywania europejskiego dziedzictwa kulturowego, angażowania się w opiekę nad nim oraz umacniania poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej. Odwiedź witrynę Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego i dowiedz się więcej o tej inicjatywie.

<https://europa.eu/cultural-heritage>

Znak Dziedzictwa Europejskiego: 38 miejsc w Europie nagrodzono dotychczas prestiżowym Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Są to miejsca, które miały wpływ na kształtowanie się dzisiejszej Europy. Od zarania cywilizacji aż do czasów współczesnych, miejsca te są pomnikami i symbolami europejskich ideałów, wartości, historii i integracji.

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en

Europejskie Dni Dziedzictwa (EDD): To najpowszechniej obchodzone wydarzenia kulturalne z udziałem obywateli Europy. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa każdego roku organizowanych jest ponad 70 tysięcy imprez, w których bierze udział ponad 30 milionów osób. Europejskie Dni Dziedzictwa to wyjątkowy przykład inicjatywy oddolnej, organizowanej dla milionów europejskich obywateli.

W 2018 roku podczas EDD zorganizowano *Konkurs Europejskiego Tygodnia Twórców Dziedzictwa* zachęcający dzieci wieku szkolnym do odkrywania europejskiego wymiaru ich lokalnego dziedzictwa.

<http://www.europeanheritagedays.com/Home.aspx>

<http://www.europeanheritagedays.com/European-Heritage-Makers-Week>

Nagroda Unii Europejskiej w Dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego: Nagroda Unii Europejskiej w Dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego (zwana też Nagrodą Europa Nostra) przyznawana jest za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony dziedzictwa w Europie oraz niezwykle starania na rzecz podniesienia świadomości na temat naszego dziedzictwa kulturowego.

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-prize_en

Europeana: Dzięki tej finansowanej przez UE platformie można korzystać z ponad 51 milionów poddanych cyfryzacji przedmiotów, książek, dzieł muzycznych, filmów, dzieł sztuki i innych obiektów, w czym pomagają narzędzia do wyszukiwania i filtrowania treści. Na przykład Europeana Stories odkrywają przed nami zarówno powszechnie znane, jak i dotąd nieopowiadane historie pochodzące z okresu z I wojny światowej, czemu służy dokładnie 440 481 obiektów pochodzących z całej Europy <https://www.europeana.eu/portal/pl/collections/world-war-i>. Materiały te zostały przekazane Europeanie przez wiele instytucji, a Europeana udostępnia wszystkie swoje dostępne do ponownego wykorzystania zasoby na stronie internetowej. Niewielka liczba eksponatów nadal jest chronionych prawem autorskim, ale nie można ustalić tożsamości właścicieli tych praw lub ich miejsca pobytu. Uczniowie powinni zawsze podawać informacje o autorstwie materiałów i przestrzegać wszelkich powiązanych ograniczeń dotyczących ich udostępniania.

<https://www.europeana.eu/portal/pl>

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

Interaktywna mapa łącząca europejskie dziedzictwo kulturowe, opracowana przez Wspólne Centrum

Badawcze Komisji Europejskiej: Ta aplikacja internetowa informuje użytkowników o działaniach podejmowanych przez UE i jej partnerów na rzecz ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego w Europie. Umożliwia ona uzyskać informację o interesujących nas zagadnieniach oraz usytuować europejskie inicjatywy kulturalne na wirtualnej mapie, w tym Znaki Dziedzictwa Europejskiego, Europejskie Stolice Kultury, Nagrody Unii Europejskiej w Dziedzinie Dziedzictwa Kulturowego oraz wielu innych.

<http://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e3e538d4e4b743c8a6bc7a363fbc2310>

Szlaki kulturowe Europy: Szlaki Kulturowe Rady Europy to zaproszenie do podróżowania (w czasie i przestrzeni) oraz odkrywania bogatego oraz różnorodnego dziedzictwa Europy dzięki łączenie ludzi i miejsc w sieć wspólnej historii i wspólnego dziedzictwa. Ponad 30 szlaków kulturowych pokazuje, jak dziedzictwo różnych krajów i kultur europejskich przyczynia się do powstawania wspólnego i żywego dziedzictwa kulturowego.

<https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/home>

Natura 2000: To ogółouropejska sieć obszarów przyrodniczych objętych szczególną ochroną. Każde z 28 państw członkowskich wyznaczyło swoje obszary Natura 2000, na których chronione są rzadkie gatunki obecne na danym terytorium oraz ich naturalne siedliska.

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/natura-2000-network/index_en.htm

eTwinning: To internetowa wspólnota szkół w całej Europie, finansowana przez Unię Europejską. Jest to platforma służąca komunikowaniu się, współpracy i rozwijaniu wspólnych projektów, przeznaczona dla nauczycieli oraz szkół w Europie. Współpraca w ramach eTwinning zachęca do poznawania kultur partnerów projektu i podkreśla europejski wymiar projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego zawartych w niezbędniku.

<https://www.etwinning.net>

Dom Historii Europejskiej: Otwarto go w Brukseli w 2017 roku. Jest to muzeum poświęcone zrozumieniu wspólnej przeszłości i różnorodnych doświadczeń Europejczyków. To miejsce, w którym można odkryć różne punkty widzenia, ale jednocześnie także wspólne podstawy historii europejskiej. Oferta edukacyjna muzeum przyjmuje ogółouropejski punkt widzenia, który bada historyczne wspomnienia i różnorodne doświadczenia Europejczyków oraz ich związek z teraźniejszością.

<https://historia-europa.ep.eu/pl>

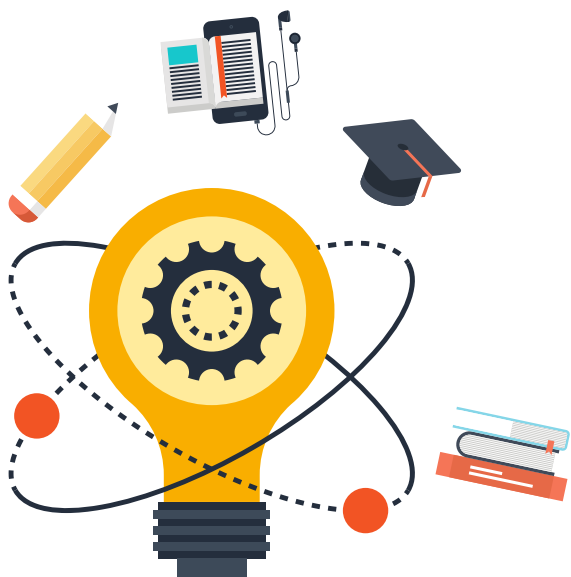
<https://publications.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/22af24d7-0d39-11e7-8a35-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-68886178>

Kącik dla nauczycieli: Znajdują się tam różnorodne materiały edukacyjne dostosowane do wszystkich grup wiekowych. Niezależnie od tego, czy chcesz uczyć swoich uczniów o tym jak działa Unia Europejska oraz jak powstała i do czego się przyczynia czy też omówić bardziej szczegółowo unijne polityki – czeka tu na Ciebie mnóstwo inspiracji.

https://europa.eu/teachers-corner/home_pl

Unia Europejska: Oficjalny portal internetowy UE.

https://europa.eu/european-union/index_pl

LEKCJA 1: Detektywi dziedzictwa kulturowego

OMÓWIENIE

Uczniowie grają parami w krótką grę internetową, podczas której odkrywają i wskazują na mapie Europy przykłady dziedzictwa kulturowego. Pomaga im to zrozumieć różne rodzaje dziedzictwa kulturowego, a także to, że jest ono wspólne dla wszystkich.

Grupa wiekowa	10–15 lat
Czas trwania	50 minut
Powiązania tematyczne	informatyka, języki, historia, geografia, europeistyka
Materiały/narzędzia dla nauczycieli	rzutnik cyfrowy, tablica
Materiały/narzędzia dla uczniów	komputery, kartki, długopisy, arkusze zadań przygotowanych do gry „Detektyw dziedzictwa kulturowego”

Cele	Efekty nauczania
> Zapoznanie uczniów z tematem dziedzictwa kulturowego w sposób zabawny i żartobliwy. > Pomoc uczniom w zrozumieniu, czym jest dziedzictwo kulturowe i jakie ma ono znaczenie w kontekście ich życia. > Zbadanie podobieństw kulturowych między ludźmi żyjącymi w różnych krajach Europy oraz elementów świadczących o ich wspólnym dziedzictwie kulturowym. > Promowanie poczucia przynależności do Europy oraz włączenia społecznego podczas odkrywania różnorodnego dziedzictwa kulturowego Europy.	> Umiejętność wskazywania europejskich państw i przykładów ich dziedzictwa kulturowego. > Zrozumienie, czym jest dziedzictwo kulturowe oraz jakie przybiera formy.

ZADANIA DO WYKONANIA PODCZAS LEKCJI

Ćwiczenia	Opis	
Działania wstępne	Przedstaw temat i grę internetową „Detektywi dziedzictwa kulturowego”. Zachęć uczniów do skorzystania z wyszukiwarki lub innych internetowych źródeł, a także – jeśli są dostępne – innych materiałów źródłowych, podręczników lub atlasu. Więcej informacji na temat gry znajduje się poniżej, zaś dodatkowe instrukcje umieszczono w niezbędniku.	 15 minut (czas może się różnić – zobacz uwagi poniżej)
Dodatkowe materiały dla uczniów, którzy szybko skończą zadanie	Poproś uczniów o wskazanie elementu dziedzictwa kulturowego związanego z każdym krajem opisanym w grze (np. we Francji będzie to Wieża Eiffla) oraz jednego obiektu z ich własnego kraju.	

Część 1

Rozdaj uczniom arkusze zadań do gry „Detektywi dziedzictwa kulturowego”, w których znajdują się ćwiczenia związane z niektórymi pytaniami z gry. Chodzi w również o wywołanie dyskusji na temat znaczenia dziedzictwa kulturowego. Zapoznaj się razem z uczniami z arkuszem zadań. Aby pomóc im zrozumieć ideę gry, postępuj zgodnie z poniższymi instrukcjami.

Pytanie 1:

- Zachęć uczniów do wskazania wczesnych cywilizacji europejskich, o których myśleli w przypadku Pytania nr 1 w grze internetowej. Do powstania wspólnego dziedzictwa kulturowego w Europie przyczyniły się cywilizacje: grecko-rzymska, judeo-chrześcijańska, celtycka oraz wikińska.
- Poproś uczniów o podanie przykładu kulturowego wpływu starożytnej cywilizacji widocznego w ich mieście lub wiosce.
- Poproś uczniów o przedstawienie różnych elementów kulturowych tych cywilizacji i powiązanie ich ze współczesnym życiem. Na przykład w dziedzinie archeologii, sztuki, literatury, języka, polityki, religii, a także świąt czy stylu życia.

Pytanie 2:

- Ostatnie cztery pytania w grze dotyczą czterech różnych form dziedzictwa kulturowego, co ma pomóc uczniom zrozumieć ten termin. Podczas burzy mózgów zapisz na tablicy propozycje wyjaśnień znaczenia każdej z tych form.

Pytanie 3:

- Wyjaśnij, że dziedzictwo kulturowe może być mieszanką różnych form i poproś o podanie przykładów (pochodzących z gry lub innych), które przychodzą im na myśl.
- Poproś uczniów o przykłady własnych definicji dziedzictwa kulturowego, zapisanych przez nich w arkuszach zadań.
- Po wyjaśnieniu znaczenia tego terminu przedstawionych przez uczniów oraz omówieniu znajdujących się na tablicy propozycji, które padły podczas burzy mózgów, poproś uczniów o zapisanie w zeszytach własnej definicji dziedzictwa kulturowego.

30 minut

Część 2

- Poproś uczniów o podzielenie strony z zeszytu na dwie kolumny. W kolumnie po lewej stronie niech wymieniają trzy elementy dziedzictwa kulturowego, z którymi utożsamiają się w swoich miastach lub wsiach. W kolumnie po prawej stronie niech wyjaśniają, dlaczego utożsamiają się z każdym z rzeczonych elementów.
- Poproś ochotników o przeczytanie na głos o jednym z elementów z ich listy.
- Omów z klasą podobieństwa i różnice na sporządzonych przez nich listach dziedzictwa kulturowego. Wspólnie zastanówcie się, czy mówi im to coś o ich tożsamości i poczuciu własnego dziedzictwa kulturowego.
- Porozmawiajcie o tym, jak dziedziczymy naszą kulturę. Jak jest ona zachowywana? Jaką rolę odegrają uczniowie w ochronie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń?

Podsumowanie

Aby pomóc uczniom w powtórzeniu tego, czego się nauczyli podczas zajęć, poproś ich o zagranie jednej rundy gry „3-2-1”.

Podziel klasę na trzy grupy i poproś uczniów, aby – wciąż w ustalonych wcześniej parach – pozostali na swoich miejscach.

Poproś uczniów z grupy trzeciej, aby w ramach swoich par pomyśleli o trzech rzeczach, których się dzisiaj nauczyli.

Poproś uczniów z grupy drugiej, aby zastanowili się nad dwiema rzeczami, o które chcieliby zapytać.

Poproś uczniów z grupy pierwszej, aby pomyśleli o jednej rzeczy, o której chcieliby powiedzieć nauczycielowi.

Zbierz wszystkie odpowiedzi i powiedz uczniom, że na następnej lekcji będziecie dalej rozpatrywać kwestię wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego.

5 minut

DLA NAUCZYCIELI: Uwagi do gry „Detektywi dziedzictwa kulturowego”

Gra ma dwa poziomy trudności:

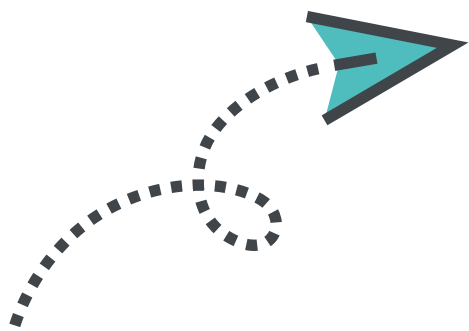
1. odpowiedni dla uczniów w wieku 10–12 lat.
2. odpowiedni dla uczniów w wieku 13–15 lat.

URL: https://europa.eu/kids-corner/index_pl.htm

Jeśli wraz z klasą chcesz na grę poświęcić ponad 15 minut, możesz to zrobić, dzieląc zadania między dwie lekcje.

W grę należy grać parami – na jednym laptopie lub tablecie. Zachęci to uczniów do rozwijania umiejętności cyfrowych podczas rozgrywki. Jeśli jednak wolisz, aby uczniowie grali w nią razem, czyli całą klasą, użyj tablic i rzutnika cyfrowego oraz postępuj zgodnie poniższymi instrukcjami:

1. Podziel klasę na małe 3–4-osobowe grupy.
2. Podczas gry przełączaj obraz między ekranem gry internetowej i wybraną wyszukiwarką.
3. Poproś uczniów o zapisywanie w zeszytach odpowiedzi na każde z pytań.
4. Poproś każdy zespół o wybranie jednej osoby do mierzenia czasu.
5. Każdy zespół zapisuje w zeszytach swoje odpowiedź na pytanie, notując także czas poświęcony na jej udzielenie. Mierzący czas uczeń pokazuje Ci zapisaną odpowiedź, a Ty informujesz, czy jest ona prawidłowa, czy nie.
6. Jeśli zespół lub zespoły nie potrafią odpowiedzieć na pytanie, jeden uczeń podnosi rękę i mówi, że musi ją „Wyszukać”. Wróć do ekranu wyszukiwania i poproś zespół o słowo kluczowe, które można wpisać. Licznik czasu danego zespołu zatrzymuje się dopiero po udzieleniu prawidłowej odpowiedzi (tj. wskazaniu znajdującego się na mapie Europy kraju).
7. Klikaj na ekranie na właściwe znajdujące się na mapie gry kraje tylko wtedy, gdy wszystkie zespoły udzielą już prawidłowej odpowiedzi.
8. Każdy uczeń mierzący czas sumuje go po wyczerpaniu wszystkich pytań. Wygrywa ten zespół, który w najkrótszym czasie wskaże na mapie wszystkie odpowiednie kraje europejskie.

DETEKTYWI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – arkusz zadań

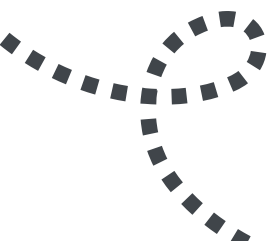

Pytanie 1

Pytania 1–3 uświadomiły nam, że Europa ma bogate wspólne dziedzictwo kulturowe, które otrzymała w spadku po wielu różnych cywilizacjach. Ile możesz wymienić wczesnych cywilizacji, które ukształtowały europejskie dziedzictwo kulturowe?

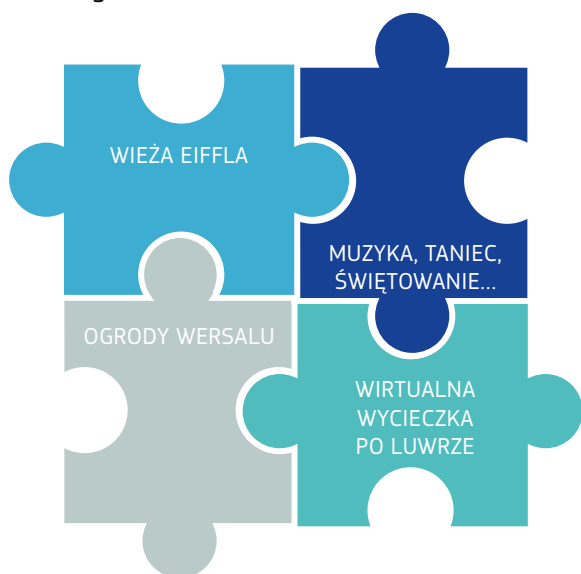
Pytanie 2

Pytania 4–7 zawierały cztery różne formy lub elementy dziedzictwa kulturowego. Na przykład: coś materialnego jak pomnik, coś niematerialnego jak muzyka, utrwalony krajobraz lub dzieło sztuki utrwalone w formacie cyfrowym. Dziedzictwo kulturowe może być mieszanką tych różnych form. Ważne jest, aby ludzie starali się je zachować dla przyszłych pokoleń. Co dziedzictwo kulturowe oznacza dla Ciebie? Przeprowadźcie z koleżankami/kolegami burzę mózgów i zapiszcie poniżej swoje propozycje:

Pytanie 3

Wspólnie z koleżankami/kolegami wyjaśnijcie za pomocą układanki to jak rozumiecie termin dziedzictwo kulturowe. Jak wiecie, istnieją cztery różne formy dziedzictwa kulturowego. Odszukajcie ich przykłady, a potem pogrupujcie je według poniższego wzoru.

LEKCJA 2: Europa – Zjednoczeni w różnorodności

OMÓWIENIE

W trakcie tej lekcji uczniowie odkryją europejski wymiar ich dziedzictwa kulturowego. Wcielą się w kuratorów skierowanej do młodych ludzi nowej stałej wystawy dotyczącej kultury, historii i wspólnych unijnych wartości, która byłaby przeznaczona dla Domu Historii Europejskiej. Jest to powstałe w Brukseli nowe muzeum, którego działalność służy zrozumieniu wspólnej przeszłości i różnorodnych doświadczeń Europejczyków. Młodzież nauczy się przez to, że dziedzictwo kulturowe funkcjonuje ponad granicami europejskich państw, ze względu na ich wspólną historię, kulturę i wartości. W efekcie wybiorą projekt dotyczący dziedzictwa kulturowego, który pozwoli im głębiej poznać i dzięki temu mocniej szanować wiele wspólnych tradycji, obyczajów, umiejętności i wartości, jakie składają się na różnorodne dziedzictwo kulturowe Europy.

Grupa wiekowa	10–15 lat
Czas trwania	50 minut
Powiązania tematyczne	języki, praca nad projektem, tematyka wielokierunkowa i badania
Materiały/narzędzia dla nauczycieli	tablica, kserokopie arkusza zadań dla kuratorów dla każdej z grup oraz lista z propozycjami projektów
Materiały/narzędzia dla uczniów	kartki i długopisy

Cele	Efekty nauczania
> Przeprowadzone w lekkiej formie powtórzenie wiedzy zdobytej podczas pierwszej lekcji, aby wesprzeć uczniów w doprecyzowaniu przez nich rozumienia pojęcia dziedzictwa kulturowego we wszystkich jego postaciach. > Zapoznanie uczniów z tym, jak wielkie znaczenie ma poszanowanie oraz ochrona naszego dziedzictwa kulturowego. > Zachęcenie uczniów do zbadania europejskiego wymiaru ich własnego dziedzictwa kulturowego.	> Szacunek do własnego dziedzictwa kulturowego, potrzeba jego chronienia i zachowania dla przyszłych pokoleń. > Umiejętność wyrażenia własnego zdania na temat pojęcia wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego. > Zrozumienie wagi badania, opisywania i szanowania różnorodnego dziedzictwa kulturowego Europy, a także świadomość istnienia wspólnej odpowiedzialności za jego ochronę.

ZADANIA DO WYKONANIA PODCZAS LEKCJI

Ćwiczenia	Opis	
Działania wstępne	Rozpocznij lekcję od przypomnienia i omówienia zadania „3-2-1” z pierwszej lekcji. Podaj trzy rzeczy, których nauczyła się grupa nr 3 poprzedniego dnia i poproś klasę o skomentowanie tego. Następnie zadaj wszystkim dwa pytania, które postawiła grupa nr 2. Gdy już zbierzesz odpowiedzi, przypomnij jedną rzecz, którą zdaniem grupy nr 1 cała klasa powinna zapamiętać. Ostatnim elementem jest dyskusja całej klasy, podczas której wszyscy mogą dodawać własne propozycje.	 10 minut

Główne zadanie

a. Wyjaśnij, jak doszło do tego, że Europa stała się kontynentem o liczącej tysiące lat historii, bogatym w dziedzictwo kulturowe i z wieloma niesamowitymi krajobrazami. Po II wojnie światowej w Europie zaistniał nowy ruch, którego celem było zbliżanie do siebie krajów i budowa pokojowego, zjednoczonego oraz dostatniego kontynentu. Działania te położyły w końcu fundamenty pod Unię Europejską taką, jaką jest czterdzieści lat później. *Dom Historii Europejskiej* w Brukseli, czyli nowe i oferujące wolny wstęp muzeum, prezentuje historię Europy i zachęca zwiedzających do zastanawiania się nad europejską przyszłością. Poproś uczniów, aby wyobrazili sobie, że zostali zaproszeni do pełnienia roli kuratorów nowej wystawy dla młodych Europejczyków, która znajdzie się na szóstym piętrze muzeum. Wystawa ta miałaby zaprezentować i jednocześnie uczcić niemal siedemdziesiąt lat budowy Unii Europejskiej.

25 minut

b. W niewielkich grupach uczniowie omawiają arkusz zadań dla kuratorów wystawy: planują w jaki sposób wydzielić i zagospodarować nową przestrzeń wystawienniczą. Ich zadaniem jest stworzenie wciągającej, interaktywnej i adresowanej do młodych ludzi strefy z eksponatami pozwalającymi w bezpośredni sposób zetknąć się z nową wystawą zatytułowaną *Europa – zjednoczeni w różnorodności*.

c. Grupy przedstawiają na forum klasy swoje plany wystawiennicze, jednocześnie je motywując i uzasadniając.

d. „Zjednoczeni w różnorodności” to hasło, które podkreśla to, że Europejczycy zjednoczyli się w ramach UE, aby działać na rzecz pokoju i dobrobytu, a jednocześnie wzbogacili się o znajomość wielu różnych kultur, tradycji i języków obecnych na kontynencie.

Klasa omawia następujące zagadnienia:

Czym jest dla Ciebie Europa i jaki ma ona wpływ na Twoje codzienne życie?

Jak należy rozumieć hasło: „Zjednoczeni w różnorodności”?

Jak możemy żyć ze sobą razem w zgodzie, szanując przy tym różne kultury, tradycje i języki?

Jak można działać na rzecz większej jedności, zachowując przy tym różnorodność?

e. Przedstaw tematy projektów, zachęć uczniów do wybrania jednego z nich. Uczniowie powinni dobrać się w grupy robocze oraz rozdzielić między siebie zadania. Po utworzeniu grup roboczych każda z nich zorganizuje Spotkanie Projektowe, a protokolant zapisze uzgodnione działania oraz podjęte decyzje.

10 minut

Podsumowanie

Jeden lub dwóch protokolantów zgłasza się na ochotnika do krótkiego omówienia planów swoich grup oraz przyszłych działań przeprowadzonych w ramach wybranego projektu.

5 minut

Pamiętaj, że do planu drugiej lekcji załączono listę proponowanych projektów i działań. Projekty są głównym tematem działań podczas drugiej lekcji i powinno się je realizować od następnego dnia lub następnych zajęć.

ARKUSZ PRACY DLA KURATORÓW WYSTAWY

Dom Historii Europejskiej został otwarty w 2017 roku w Brukseli, czyli w samym sercu Unii Europejskiej. To prawdziwie europejskie muzeum służy zrozumieniu wspólnej przeszłości i różnorodnych doświadczeń Europejczyków. Placówka ta ma zachęcać do odkrywania różnych punktów widzenia, ale jednocześnie do poszukiwania wspólnego podłoża całej historii Europy.

W liczącym sześć pięter Domu Historii Europejskiej zwiedzający mogą bez względu na swój wiek podążać szlakiem europejskiej historii i kultury. Stała wystawa prezentuje fascynujące eksponaty z ponad 300 muzeów i kolekcji z Europy i ze świata.

Za przewodnik po muzeum służy tablet, dzięki któremu możemy wysłuchać opowieści nagranych w 24 urzędowych językach UE. Na każdym z sześciu muzealnych pięter ukazano wydarzenia historyczne, które ukształtowały Europę – od dawnych europejskich mitów i odkryć po chaos dwóch wojen światowych w XX wieku oraz rosnące później poczucie jedności i przynależności do wspólnoty wzmocnione dzięki powstaniu Unii Europejskiej.

ZADANIE

Twoja grupa została zaproszona do odegrania roli kuratorów i przygotowania nowej wystawy na szóstym piętrze Domu Historii Europejskiej. Będzie to stała ekspozycja pod tytułem *Europa – zjednoczeni w różnorodności*. Aby zapewnić młodym zwiedzającym jak najniezwyklesze i jak najciekawsze przeżycia, wystawa musi być interaktywna, multimedialna i dawać możliwość praktycznego poznawania różnorodności Europy, jej wspólnych wartości i dziedzictwa kulturowego.

Przestrzeń tej wystawy otwierać będzie znajdująca się na podłodze interaktywna mapa, która pozwoli zwiedzającym wybrać się w podróż po Unii Europejskiej i wysłuchać historii innych młodych ludzi z każdego z krajów znajdujących się na mapie. Opowiedzą oni ze swojej perspektywy o tym, jak to jest być dzisiaj Europejczykiem i co ich zdaniem mają oni sami wspólnego z innymi młodymi Europejczykami.

Teraz wszystko zależy od Ciebie! Pracując w grupie, wraz z kolegami zastanów się nad wymienionymi poniżej elementami kulturowymi UE i ustal jakimi eksponatami zapełnicie sale wystawiennicze i całą przestrzeń obejmującą szóste piętro. Wybierz elementy kulturowe, które najbardziej przemawiają do Twojej grupy.

Ty też możesz mieć swój wkład w bogactwo i różnorodność wystawy! Wskaż eksponat lub opowiedz historię związaną z dziedzictwem kulturowym, która jest ważna dla Ciebie i dla Twojej tożsamości jako Europejczyka.

Elementy i symbole kulturowe Unii Europejskiej	Znaczenie	Dodatkowe wyjaśnienia i pomysły	Twoje zadanie
Motto	Motta Unii Europejskiej, które brzmi: „Zjednoczona w różnorodności”, po raz pierwszy użyto w 2000 roku. Oznacza ono, że Europejczycy zjednoczyli się pod szyldem UE, aby pracować na rzecz pokoju i dobrobytu, ale jednocześnie wzbogacili się o wiele różnych kultur, tradycji i języków obecnych na kontynencie.	W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2018 organizatorzy Konkursu Tygodnia Twórców Dziedzictwa Europejskiego zachęcają dzieci w wieku szkolnym do odkrywania europejskiego wymiaru lokalnego dziedzictwa. Odkrywaj przedmioty, które mogą ożywić Twoją opowieść.	Wszyscy lubimy różne rzeczy, zaś Europa wiąże się dla nas właśnie z dużą różnorodnością... Czy w Twoim otoczeniu znajduje się coś, co jest dziedzictwem kulturowym, i chcesz umieścić to na wystawie? Może to być coś co otrzymałeś od dziadków, fotografia zabytku lub Twoich przodków, rysunek albo opowieść. A może ciekawa jest historia Twojej rodziny lub Twojego nazwiska?

Dzień Europy	Obchodzony 9 maja Dzień Europy to święto pokoju i europejskiej jedności. Tego dnia w 1950 roku ojcowie założyciele Unii Europejskiej, Jean Monnet i Robert Schuman, opublikowali tzw. plan Schumana. Dlatego właśnie data ta uznawana jest obecnie za dzień narodzin UE. To nie przypadek więc, że to właśnie tego dnia otwarto Dom Historii Europejskiej.	Przypomnijcie sobie to, jak obchodziliście Dzień Europy i jak chcielibyście świętować w nadchodzących latach.	Wyobraź sobie, że poproszono Cię o przygotowanie planu obchodów Dnia Europy w Twojej szkole. Jakby przebiegały? Które z przyniesionych przez Ciebie do szkoły przedmiotów i opowieści mogłyby stanowić część tej uroczystości?
Flaga	Europejska flaga symbolizuje Unię Europejską i – w szerszym sensie – tożsamość oraz jedność europejską. Na niebieskim tle widnieje 12 złotych gwiazd ułożonych w okręgu. Symbolizują one ideały jedności, solidarności i harmonii wśród mieszkańców Europy. Liczba gwiazd nie odzwierciedla liczby państw członkowskich, natomiast okrąg jest symbolem jedności.	Każda flaga ma swoje znaczenie. Czy zwróciliście uwagę na to, że na większości flag państw członkowskich UE znajduje się kolor czerwony? Czy wiecie dlaczego? A czemu flaga UE jest niebieska?	Poszukaj podobieństw na flagach krajów członkowskich UE i wyjaśnij znaczenie podobnych elementów znajdujących się na każdej z nich.
Hymn	Hymnem UE jest fragment IX Symfonii Ludwiga van Beethovena skomponowanej w 1823 roku do lirycznego wiersza Friedricha Schillera z 1785 roku pt. „ <i>Oda do radości</i> ”. Za sprawą uniwersalnego języka muzyki ów hymn wyraża europejskie ideały wolności, pokoju i solidarności. Jest on grany podczas oficjalnych uroczystości w Unii Europejskiej oraz podczas różnego rodzaju wydarzeń o europejskim charakterze. Hymn Europy uhonorowuje wartości wspólne dla krajów członkowskich UE, ale nigdzie nie zastępuje hymnu narodowego.	Weź udział w #Ode2Joy Challenge! To zaproszenie skierowane jest do wszystkich obywateli Europy i nie tylko, by naszą inspiracją stała się skomponowana przez Ludwiga van Beethovena „ <i>Oda do radości</i> ”, czyli hymn zjednoczonej Europy.	Zachęcamy do wykonania oryginalnej aranżacji lub stworzenia własnej wersji tego utworu. Możesz odegrać go później w ważnym dla Ciebie miejscu związanym z dziedzictwem: w małej kaplicy w Twojej parafii, słynnym teatrze, ogrodzie znajdującym się w Twojej wiosce lub muzeum funkcjonującym w Twoim mieście. Przedyskutuj z zespołem pomysły na miejsce, w którym chcielibyście wykonać „ <i>Ode do radości</i> ”.
Paszport	Paszport europejski został wprowadzony w 1985 roku, aby stać się wyrazem swobodnego przepływu osób w całej Unii Europejskiej i dawać poczucie posiadania unijnego obywatelstwa.		Przyjrzyj się dokładnie paszportom wydawanym w Twoim kraju i pomyśl, w czym jest on podobny do paszportów, jakie posiadają uczniowie z innych krajów członkowskich UE. Pomyśl o tym, dokąd możesz pojechać legitymując się tym paszportem i co możesz zwiedzić podczas pobytu w innych krajach.
Waluta	Euro (€) zadebiutowało na światowych rynkach finansowych 1 stycznia 1999 roku. Teraz możemy używać tej samej waluty w 19 z 28 krajów członkowskich UE, które nazywamy „strefą euro”.	Rewers monety euro jest taki sam we wszystkich krajach członkowskich i przedstawia jej nominał, zaś awers w każdym kraju przedstawia inny charakterystyczny motyw narodowy, co podkreśla różnorodność ludzi, kultur i tradycji na całym kontynencie oraz wskazuje na wspólne dziedzictwo kulturowe tych ludzi i ich kraju.	Jeśli mieszkasz w kraju, którego walutą jest euro, wyjmij kilka monet z kieszeni lub – jeśli Twój kraj nie używa euro – weź kilka monet od bliskich, którzy byli w krajach, gdzie płaci się w euro. Przyjrzyj się dokładnie monetom i powiedz, co widzisz.
Źródła	 https://europa.eu/european-union/about-eu https://historia-europa.eu/pl https://www.europeana.eu/portal/pl http://www.youdiscover.eu http://www.europeanheritagedays.com/European-Heritage-Makers-Week http://www.europeanostrea.org/ode-joy-challenge https://www.europeana.eu/portal/en/collections/world-war-i https://www.europeana.eu/portal/en/collections/fashion https://www.europeana.eu/portal/pl/collections/migration		

LEKCJA 2: Propozycje projektów

Poniższy zestaw propozycji projektów nauczyciele mogą wykorzystać w czasie lekcji nr 2. To pomysły na to jak zachęcić uczniów do aktywnej pracy grupowej, które służą uzupełnieniu procesu nauczania podczas ostatniej z dwóch lekcji poświęconych dziedzictwu kulturowemu Europy. Zbadanie, a potem zaprezentowanie efektów swojej pracy jest centralną osią procesu nauczania zastosowanego w niniejszym niezbędniku.

Współpraca i wspólne uczenie się w grupach umożliwi uczniom dzielenie się dziedzictwem kulturowym, zachęcając ich przy tym do działania na rzecz integracji i wzajemnego zrozumienia. Jeśli to możliwe, projekty powinny uwzględniać wspólne elementy europejskiego dziedzictwa kulturowego, aby zwiększać wśród uczniów świadomość tego, że są obywatelami Europy i promować wspólne pochylanie się nad tym zagadnieniem.

Zachęcamy nauczycieli do stosowania interdyscyplinarnego podejścia i czerpania z różnych dziedzin, m.in. sztuki, wychowania fizycznego, informatyki, historii, nauki języków czy nauk społecznych.

Każdy projekt zachęca do:

- > sięgania po różne techniki badawcze (zarówno oparte o przeprowadzone wywiady i/lub badania archiwalne)
- > przygotowania prezentacji („na żywo” przed publicznością i/lub cyfrowo dla szerszej grupy odbiorców)
- > udziału w przedsięwzięciach związanych z kulturą

Nauczyciele i uczniowie powinni zdecydować, który z projektów zrealizować podczas drugiej z lekcji. Gdy uczniowie podejmą już decyzję na temat tego jaki wybrali temat projektu, powinni uzgodnić sposób w jaki go zaprezentują. Więcej informacji na temat tego jak udostępniać uczniowskie prace podano w „Przewodniku dla nauczycieli”.

W niezbędniku znajduje się szkolny dyplom uczestnictwa w europejskim projekcie dotyczącym dziedzictwa kulturowego.

ZADANIE

1 Oto my	9 DiscoverEU: Twoja europejska lista życzeń
2 Artyści pop-art	10 Dziedzictwo przemysłowe
3 Kapsuły czasu	11 Zatańczmy!
4 Zainspirowani tradycją	12 Rowerem na szlaku dziedzictwa
5 Zaadoptuj pomnik	13 Z dala od utartych szlaków
6 Uroczystości	14 Miasta bliźniacze
7 Europejskie szlaki kulturowe	15 Młodzi ludzie a dziedzictwo
8 Wspólne dziedzictwo	16 Znak Dziedzictwa Europejskiego

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

1 Propozycje projektów

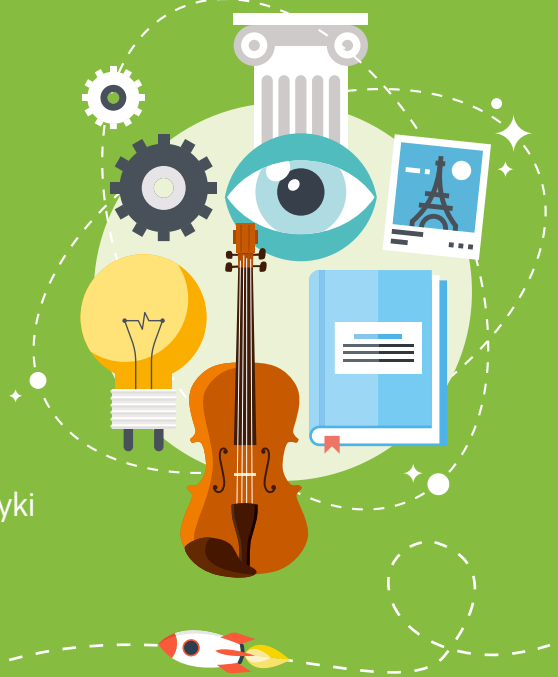
Oto my

Kształtuje nas nasza kultura, czyli to, co jemy; nasze zwyczaje; obchodzone przez nas święta państwowe; język, którym się posługujemy oraz przedmioty, jakich używamy na co dzień.

Uczniowie podzieleni na małe grupy robocze wybierają przedmiot lub praktykę kulturową, które ich zdaniem stanowią część ich dziedzictwa kulturowego.

Każda grupa szuka informacji o pochodzeniu wybranego przedmiotu lub praktyki kulturowe oraz różnych związanych z danym tematem tradycjach.

Uczniowie sprawdzają również, czy podobne przedmioty lub praktyki kulturowe występują w innym kraju europejskim oraz porównują kulturowe podobieństwa.

Miejsce: sala szkolna lub zajęcia w terenie

Materiały: długopisy i kartki, komputery (opcjonalnie), atlas oraz inne stosowne książki

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

2 Propozycje projektów

Artyści pop-art

Uczniowie mają za zadanie odszukać miejscowych artystów, którzy na przestrzeni wieków znajdowali się pod wpływem europejskich prądów artystycznych.

Następnie klasa przygotowuje na szkolnym korytarzu praktyczne mini-warsztaty artystyczne, do udziału w których uczniowie zapraszają inne klasy.

Każde „stanowisko pracy” prezentuje uczestniczącym w warsztatach osobom inny kierunek artystyczny, jak np. impresjonizm, renesans, kubizm czy puentylizm.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: długopisy i kartki, komputery z dostępem do Internetu, książki o europejskiej sztuce i modzie (jeśli są dostępne), drukarka (do wydrukowania kopii dzieł sztuki, jeśli jest to potrzebne), albumy z wycinkami, materiały artystyczne i rzemieślnicze, krzesła i stoliki

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

3 Propozycje projektów

Kapsuły czasu

Uczniowie wybierają 10 przedmiotów obrazujących ich codzienne życie, hobby, zainteresowania i kulturę, które trafiłyby do prawdziwej lub wirtualnej kapsuły czasu. Następnie badają to, jak wyglądało codzienne życie młodych ludzi w ich wieku, ale żyjących około 500 lub 1000 lat temu i zastanawiają się, co takiego oni mogliby umieścić w swoich kapsułach.

Mogą podzielić się swoim pomysłem na kapsułę czasu ze szkołą z innego państwa europejskiego, która uczestniczy w programie eTwinning. Współpraca w ramach eTwinningu zachęci partnerów, uczestniczących w projekcie do wzajemnego poszerzania wiedzy na tematy kulturowe i podkreśli europejski wymiar projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: komputery z dostępem do Internetu (na potrzeby stworzenia wirtualnych kapsuł czasu), długopisy (kolorowe lub czarne), ołówki (kolorowe lub czarne), kartki papieru, pudełko po butach lub metalowa puszka po herbatnikach, materiały artystyczne i rzemieślnicze, przedmioty wybrane przez uczniów oraz drukarka (jeśli trzeba wydrukować materiały, które uczniowie chcieliby umieścić w kapsule czasu)

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

4 Propozycje projektów

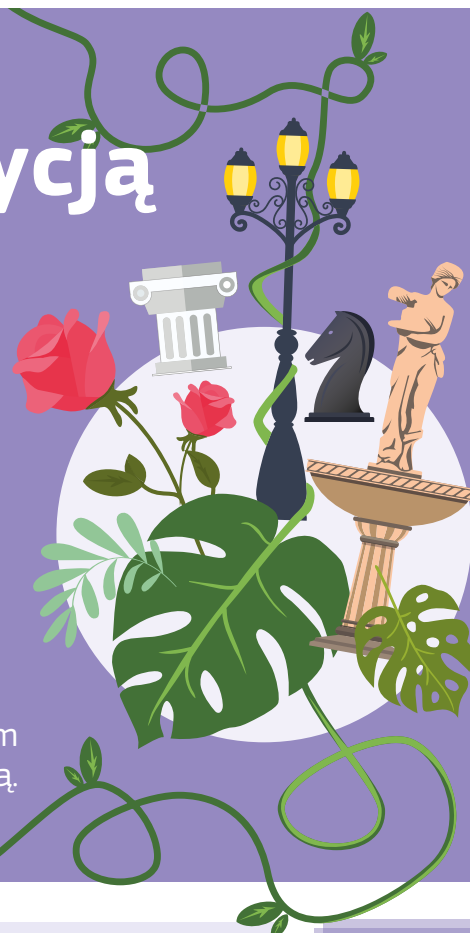
Zainspirowani tradycją

Uczniowie mają za zadanie zorganizować wycieczkę edukacyjną po miejskim terenie przyrodniczym.

Mogą to być ogrody botaniczne; gospodarstwo ekologiczne, które wykorzystuje tradycyjne metody uprawy; park narodowy lub siedlisko przyrodnicze, znajdujące się pod opieką okolicznych mieszkańców lub specjalistów ds. dziedzictwa kulturowego.

Przed wycieczką uczniowie opracują listę informacji, które należy zebrać.

W czasie pobytu w wymienionych wcześniej miejscach fotografują przykłady dziedzictwa architektonicznego, rzemiosła i umiejętności, dziedzictwa przyrodniczego oraz tradycji. Później fotografie posłużą im do stworzenia oryginalnych prac plastycznych inspirowanych wyprawą.

Miejsce: zajęcia w terenie

Materiały: aparat fotograficzny/telefon komórkowy, podkładka do pisania z klipsem, długopisy i kartki, materiały artystyczne i rzemieślnicze (farby/kredki/pastele, nożyczki, klej itp.)

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

5

Propozycje projektów

Zaadoptuj pomnik

Życie wielu znanych osób upamiętnia się po latach pomnikami, w uznaniu ich pracy i osiągnięć, z których korzystają następne pokolenia. Również historyczne wydarzenia lub miejsca mogą być upamiętniane pomnikami i tablicami lub opiewane w piosenkach i opowieściach. Każda grupa uczniów wybiera lokalny zabytek (pomnik, tablicę pamiątkową, budynek, plac, ulicę, park, starą piosenkę lub historię) i przywraca go do życia. Po odwiedzeniu wszystkich zabytków, grupy wcielają się z bohaterów na pomniku. Przygotowują poświęcony temu obiektowi scenariusz, a potem nagrywają film, historię opowiedzianą z perspektywy bohatera na pomniku. Klasa tworzy „mapę pomników” w formie strony internetowej i umieszcza na niej linki do wszystkich poświęconych owemu pomnikowi nagrań, co stanie się spuścizną dla przyszłych pokoleń.

Miejsce: szkolna klasa lub zajęcia w terenie

Materiały: aparat fotograficzny/telefon komórkowy, dyktafon (posłużyć może także telefon), długopisy i kartki, komputer z dostępem do Internetu oraz słuchawki

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

6

Propozycje projektów

Uroczystości

Święta, parady czy procesje to sposób na okazywanie szacunku i docenianie kultury ludowej. Europejczycy obchodzą bardzo ważne święta, takie jak Nowy Rok, Boże Narodzenie czy Wielkanoc. Ale co z wyjątkowymi festiwalami i świętami kultury, jakie odbywają się w każdym z europejskich państw?

Uczniowie w małych grupach zbierają informacje na temat wybranych świąt i uroczystości kulturalnych z kilku krajów europejskich. Szukają ich źródeł, odkrywają związane z nimi dziedzictwo kulturowe i sprawdzają, w jaki sposób są one obchodzona dzisiaj. Podczas Dnia Europy uczniowie mogą zorganizować Targi Europejskie, w ramach których każda grupa przygotowuje stoisko, prezentując swój projekt i np. przedstawi tradycje kulinarne swojego kraju.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: komputery z dostępem do Internetu, długopisy, papier, karty, materiały artystyczne i rzemieślnicze oraz książki na temat europejskich festiwali i świąt

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

Celem zadania ma być pokazanie młodszym kolegom w jaki sposób dziedzictwo różnych krajów i kultur Europy przyczynia się do tworzenia wspólnego i żywego dziedzictwa kulturowego.

2018
**EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO**
#EuropeForCulture

Wspólne dziedzictwo

2018
**EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO**
#EuropeForCulture

9 DiscoverEU: Twoja europejska lista życzeń

W ramach programu DiscoverEU uczniowie mają za zadanie zaplanować letnie wakacje na swoje 18. urodziny. W grupach trzy- lub czteroosobowych obmyślają różne trasy pociągów, korzystając ze strony internetowej DiscoverEU.

Mogą to zrobić, przygotowując listę pięciu miejsc które j chcieliby odwiedzić. Co będą tam robić? Co zobaczą? Dlaczego intryguje ich dziedzictwo kulturowe akurat tych miejsc? Dlaczego na swoją listę wpisali akurat te miejsca? Każdy uczeń może przedstawić słuchaczom swoją prezentację słownie (bez przygotowywania jakiegokolwiek tekstu). Uczniowie mogą też zaprezentować swoje opracowania w formie cyfrowego przewodnika turystycznego, a następnie poprosić swoich kolegów i koleżanki z klasy, aby zagłosowali na najciekawsze propozycje.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: dostęp do komputerów z Internetem, rzutnik lub interaktywna tablica oraz przewodniki turystyczne

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

10 Dziedzictwo przemysłowe

Uczniowie badają tradycyjny lokalny przemysł z epoki industrialnej (dotyczący np. obróbki metali i drewna, górnictwa, garncarstwa, tkactwa, stoczni lub hut), a także dziedzictwo architektoniczne, narzędzia oraz maszyny.

Uczniowie porównują lokalne tradycje przemysłowe w swoim kraju i innych krajach europejskich. Jak przemysł kształtował kulturę?

Czy przemysł miał wpływ także na krajobraz i zmieniać środowisko?

Jakie dziedzictwo, tradycje, zwyczaje i artefakty z nim związane są dziś cenione i z dumą przekazywane z pokolenia na pokolenie?

Miejsce: sala szkolna klasie (i zajęcia w terenie, jeśli w pobliżu znajdują się dostępne obiekty industrialne)

Materiały: książki na temat epoki industrialnej/przemysłu europejskiego, komputery z dostępem do Internetu oraz aparat/telefon (jeśli zajęcia odbywają się w terenie)

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

11 Propozycje projektów

Zatańczmy!

Uczniowie organizują dla koleżanek i kolegów z innych klas popołudnie z muzyką, tańcem i tradycyjnymi zabawami.

Pokazują regionalne tańce ludowe i zachęcają młodszych do nauczenia się ich podczas wspólnej zabawy.

Wykonują także taniec ludowy z innego kraju europejskiego, namawiając przy tym swoich gości, aby się przyłączyli.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: kostiumy, spis utworów, odtwarzacz muzyczny (telefon/iPod/odtwarzacz CD) i głośniki, komputery z dostępem do Internetu, które posłużą do zebrania informacji oraz kilka książek dotyczących tradycyjnych tańców europejskich

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

12 Propozycje projektów

Rowerem na szlaku dziedzictwa

Uczniowie zbierają informacje o lokalnym szlaku dziedzictwa kulturowego, który świetnie sprawdzi się jako trasa rodzinnej wycieczki rowerowej. W grupach badają dziedzictwo i tradycje położonych na trasie miejsc oraz tworzą mapy owych szlaków. Każda grupa przygotowuje krótki opis każdego z ciekawych miejsc i umieszcza go w Internecie.

Za pomocą kodu QR znajdującego się na mapie, uczestnicy rowerowej wycieczki zostaną przekierowani na stronę internetową, na której będą mogli podczas jazdy opracowaną przez uczniów trasę wysłuchać także nagrań audio dotyczących dziedzictwa.

Uczniowie dzielą się przygotowanymi materiałami z władzami lokalnymi oraz miejscowymi organizacjami zajmującymi się dziedzictwem, aby wspólnie ustalić termin pierwszej wycieczki i udostępnić informacje na temat opracowanej trasy.

Miejsce: sala szkolna i zajęcia w terenie

Materiały: komputery z dostępem do Internetu, książki o lokalnych tradycjach i dziedzictwie, mapy, rowery oraz urządzenie rejestrujące dźwięk (telefon/dyktafon)

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

13

Propozycje projektów

Z dala od utartych szlaków

Londyn, Paryż i Rzym to znane na całym świecie perełki historyczne, architektoniczne i kulturalne.

A co z mniej znanymi miastami? Uczniowie proponują 10 europejskich „ukrytych cudów”, które mają zostać dodane do nowego przewodnika stworzonego na potrzeby zrównoważonej turystyki.

W przewodniku znajdują się zredagowane przez uczniów opisy każdego z tych mniej znanych, ale równie pięknych miejsc o bogatej historii.

Uczniowie opiszą ich kulturę, lokalne zwyczaje i styl życia.

Miejsce: sala szkolna i zajęcia w terenie

Materiały: komputery z dostępem do Internetu, długopisy i kartki, książki o dziedzictwie kulturowym Europy oraz przykładowe przewodniki turystyczne

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

14

Propozycje projektów

Miasta bliźniacze

Czy Twoja wieś lub miasto współpracują z wsią bądź miastem w innym kraju UE?

Dowiedz się o kulturze, tradycji i dziedzictwie tej partnerskiej miejscowości.

Jakie jest Wasze wspólne dziedzictwo?

Skorzystajcie z cyfrowego modelu partnerstwa i zapoznajcie się ze stroną [eTwinning](#), aby znaleźć szkołę partnerską i pracować nad wspólnym projektem związanym z dziedzictwem.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: komputery z dostępem do Internetu

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

15

Propozycje projektów

Młodzi ludzie a dziedzictwo

Unia Europejska narodziła się z potrzeby pokoju i współpracy po II wojnie światowej. Co dzisiaj znaczy być młodym Europejczykiem? Poprowadź dyskusję w klasie na temat tego, jak według uczniów ich życie i wolność zostały ukształtowane przez bycie Europejczykiem i opracuj listę korzyści bycia w Europie dla młodego człowieka. Podzieleni na małe grupy robocze uczniowie wybierają jeden element do badań: równe prawa, swoboda podróżowania (i życia oraz pracy) w Europie, prawa konsumenta (zwłaszcza w Internecie), prawa dotyczące bezpieczeństwa konsumentów (etykiety dotyczące żywności, ubrań, przedmiotów domowych, zabawek i urządzeń cyfrowych), bezpłatny roaming, przepisy dotyczące bezpieczeństwa danych i Internetu, w tym na przykład RODO i „prawo do bycia zapomnianym” w Internecie, gatunki i siedliska pod ochroną w projekcie Natura 2000, które chronią nasze środowisko i różnorodność biologiczną, lub inny temat z własnej listy. Każda z grup przygotowuje swoją pracę w formacie cyfrowym, a po zapoznaniu się z pracami każdego z uczniów cała klasa organizuje spotkanie przy okrągłym stole lub na forum szkoły, w czasie którego omawiana jest kwestia tego jak bycie Europejczykiem ukształtowało poszczególne osoby i ich przyszłość.

Miejsce: sala szkolna

Materiały: komputery z dostępem do Internetu, książki o Unii Europejskiej, długopisy i kartki

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

16

Propozycje projektów

Znak Dziedzictwa Europejskiego

Do chwili obecnej 38 miejsc w Europie zostało już nagrodzonych prestiżowym Znakiem Dziedzictwa Europejskiego.

To właśnie te miejsca są kamieniami milowymi w kształtowaniu się Europy, którą znamy dzisiaj.

Miejsca te od zawsze symbolizują ideały, wartości, historię i integrację oraz są wyrazami wzajemnego szacunku.

Każda z grup zbiera informacje o jednym z takich miejsc i przedstawia efekty swojej pracy w interesujący sposób (format dowolny).

Miejsce: sala szkolna

Materiały: komputery z dostępem do Internetu, książki o europejskim dziedzictwie kulturowym oraz kartki i długopisy

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture